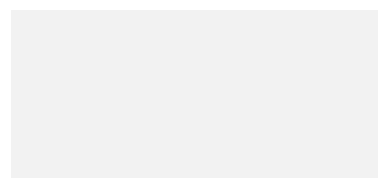
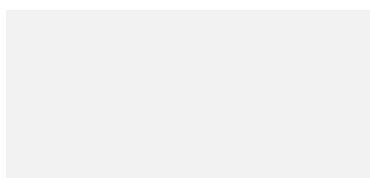
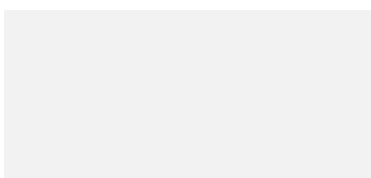

Tilsyn med kosmetikk og sminke til barn og unge, 2022

OKTOBER 2023

Innhold

1	Bakgrunn.....	3
2	Innledning.....	3
3	Materialer og metoder	6
	3.1 Prøvetaking og analyser	6
	3.2 Merke vurdering.....	6
4	Resultater.....	7
	4.1 Analyse av tungmetaller.....	7
	4.2 Analyse av parfymestoffer	8
	4.3 Analyse av fargestoffer.....	8
	4.4 Analyse av PFAS og nitrosaminer	8
	4.5 Merke vurdering.....	9
	4.6 Påstandsmerking	9
5	Konklusjon.....	10
	VEDLEGG.....	13

Sammendrag

Mattilsynet har i overvåknings- og kartleggingsprogrammet for 2022 tatt ut 65 kosmetiske produkter (avgrenset utvalg) innenfor fire produktkategorier: ansiktsmaling/karnevalsminke, sminke (øyenskygge, mascara, foundation, lepestift), badebomber og kroppsmaling, for merkevurdering og analyse av utvalgte kjemiske stoffer i henhold til krav i kosmetikkforskriften. Overvåknings- og kartleggingsprogrammet for 2022 var en videreføring av kartleggingen i 2020, hvor Mattilsynet i tillegg til produkter rettet mot barn også undersøkte produkter som brukes av tenåringer.

Kjemiske analyser ble utført på produktene for tungmetaller, parfymestoffer, fargestoffer, fluorholdige stoffer (PFAS) og/eller nitrosaminer. Analyseresultatene ble vurdert i forhold til krav i kosmetikkforskriften og for tungmetaller ble såkalte orienteringsverdier benyttet som vurderingsgrunnlag der disse var tilgjengelige. I merkevurderingen ble merkekrav som ansvarlig person (RP), registrering i Cosmetic Products Notification Portal (CPNP), International Nomenclature of Cosmetic Ingredients (INCI) navn, merking av produktets funksjon, ingrediensliste, holdbarhetsdato, språk, holdbarhet og identifikasjon (LOT- eller batchnummer) vurdert.

For analyseresultatene fant Mattilsynet avvik relatert til innhold av enkelte tungmetaller, innhold av ulovlige parfymestoffer eller udeklart parfymestoff, samt ulovlig innhold av konserveringsmiddel. To ansiktsmalinger hadde ulovlig innhold (overskred tiltaksverdiene) av tungmetallet bly, og to øyenskyggeprodukter hadde ulovlig innhold av bly og arsen. Produktene ble trukket fra markedet av virksomhetene. Den ene ansiktsmalingen inneholdt også Lilial (forbudt parfymestoff) og isobutylparaben (forbudt konserveringsmiddel). Produktene ble fjernet fra markedet. «Lilial» ble også funnet i en badebombe. Lilial har allergifremkallende egenskaper og har vært forbudt på grunn av skadelige effekter på reproduksjon og forplantning siden 1. mars 2022. Et kroppsmalingsprodukt inneholdt det allergifremkallende parfymestoffet benzylbenzoat over en konsentrasjon som utløser merkekrav, uten at dette stoffet var deklart i ingredienslisten. I kartleggingen av tungmetallene krom, kobolt og nikkel ble de høyeste nivåene funnet i kategorien øyenskyggeprodukter og enkelte ansiktsmalinger.

For merkevurderingen ble det funnet feil på rundt 40 % av produktmerkingen, relatert til mangelfulle ingredienslister, mangelfull registrering i CPNP, mangelfull merking på norsk og produkter med manglende opplysninger om RP. Totalt 18 virksomheter fikk påpekt plikt/varsel om vedtak knyttet til analyseinnhold og/eller feilmerking. I kartleggingen av påstandsmerking, ble det gitt veiledning i riktig bruk av produktpåstander på kosmetiske produkter. Korrekt merking og innhold av stoffer som er i samsvar med regelverket er viktig for ikke å villedde forbrukeren og gi forbrukeren korrekte opplysninger om produktet.

Til tross for et begrenset utvalg innen de ulike produktkategoriene, har Mattilsynet avdekket avvik. Det ble i dette overvåking- og kartleggingsprogram funnet produkter med mangelfull merking og høyere mengder av tungmetaller enn tillatt eller innhold ulovlig parfymestoff. Det ble påpekt plikt og varslet vedtak til virksomhetene som har fulgt dette opp, enten ved å fjerne produktene fra markedet der det var nødvendig eller gjøre endringer i merkingen. Mange av produsentene/virksomhetene har fortsatt en jobb å gjøre når det gjelder god råvarekontroll for å sikre lavest mulige nivåer av uønskede stoffer i de ferdige produktene og sørge for at produktene er riktig merket.

1 Bakgrunn

Mattilsynet fører jevnlig tilsyn med at kosmetiske produkter produseres og selges i henhold til gjeldende regler gitt i forskrift om kosmetikk og kroppspfleieprodukter. Forskriften er rettet mot forbrukernes sikkerhet og stiller krav om at kosmetiske produkter skal være trygge, og at de markedsføres og merkes slik at produktene gir forbrukerne tilstrekkelig og korrekt informasjon.

2 Innledning

Barn og ungdom utgjør en sårbar gruppe av befolkningen og bør ikke utsettes for skadelig og unødvendig kjemi. Tilsynet i 2022 var en videreføring av tilsynet /kartleggingen i 2020, hvor vi i tillegg til produkter rettet mot barn også undersøkte produkter som brukes av tenåringer.

I tilsynet i 2022 har vi gjennomført en samlet vurdering av kosmetikk og sminke til barn og unge. Hovedmålet var å finne svar på om regelverket for kosmetikk etterleves, både ved å vurdere merkingen og det vi finner ved kjemisk analyse av produktet. Produktene ble derfor analysert for innhold av mulig allergifremkallende og helsefarlige stoffer, og analysesvarene vurdert opp mot fastsatte grenseverdier eller bruksbegrensninger i regelverket. Videre har vi vurdert om de obligatoriske kravene til merking er oppfylt, som blant annet språk, betegnelse, holdbarhetsdato, og ingrediensliste. Særlig oppmerksomhet har vært rettet mot innhold av sensibiliserende eller allergifremkallende stoffer, at produktet har en europeisk ansvarlig person (RP) og at meldeplikten til EUs kosmetikkregister etterleves. m.m. Bruken av påstander på produktene ble også registrert som ledd i kartlegging.

Produktgruppene vi har undersøkt er ansiktsmaling, karnevalsminke, kroppsmaling, badebomber, utvalgt sminke (øyenskygge, mascara, foundation) og leppestift. All merking ble vurdert, og om det var påstander på produktene så ble dette registrert. Det ble gjennomført et utvalg av kjemiske analyser – i.e. parfymestoffer, tungmetaller, nitrosaminer, fargestoffer og/eller enkelte perfluorerte stoffer (PFAS), for å kontrollere om produktene inneholdt ulovlige stoffer eller funn av uønskede stoffer over helsemessig akseptabelt nivå. Det ble i størst mulig grad tatt ut produkter (mascara, leppestift og foundation) som var vannfaste, da disse i større grad kan inneholde fluorstoffer. Tabell 1 under lister de ulike produktkategoriene og analysene som ble utført.

Tabell 1: Produktgrupper og tilhørende analyser

Produktgrupper	Analyser
Ansiktsmaling/karnevalsminke	Tungmetaller og parfymeallergener
Sminke (mascara*, øyenskygge, leppestift*, foundation*)	Tungmetaller og/eller PFASs
Badebomber	Parfymeallergener og fargestoffer

Kroppsmaling (blå)	Tungmetaller, parfymeallergener og nitrosaminer
--------------------	---

*om mulig så skulle det tas ut vannfaste produkter

Kort om regelverket for kosmetiske produkter

Forskrift 8. april 2013 nr. 391 om kosmetikk og kroppspleieprodukter (kosmetikkforskriften) gjennomfører EU-forordning nr. 1223/2009, og er felles for EU/EØS. Grunnleggende krav er at kosmetiske produkter skal være trygge for menneskers helse når de brukes under normale og rimelige forutsigbare forhold. Produktene skal ikke ha merking som villeder forbrukeren. Enhver påstand som vises på etiketten for det kosmetiske produktet må dokumenteres, jf. regelverkets artikkel 20. Forordning /EU) nr. 655/2013 fastsetter krav til bruk av påstander om kosmetiske produkter – jf. kosmetikkforskriften § 1a. «Teknisk dokument for kosmetikkpåstander» gir eksempler på beste praksis for bruk av de felles kriteriene i forordning (EU) nr. 655/2013, e.g. når det gjelder «fri-for» påstander.

Kosmetikkforskriften stiller videre krav til at det finnes en *juridisk ansvarlig person* (responsible person, **RP**) for ethvert kosmetisk produkt som omsettes i EU/EØS-området. RP er pålagt å sørge for at det kosmetiske produktet er trygt i bruk før det settes på markedet, gjennom at det oppfyller alle bestemmelser i regelverket. Merking og presentasjon, reklame og annen markedsføring av produktet skal være korrekt, gi mottakeren tilstrekkelig informasjon og ikke være egnet til å vildele. RP skal ha oversikt over sammensetningen til produktene og utarbeide /oppbevare dokumentasjon (inkl. sikkerhetsrapport), i.e. produktinformasjonsfil (PIF), som viser at produktene er trygge. Videre er RP forpliktet til å registrere og oppdatere relevant informasjon om produktet i EUs sentraliserte kosmetikkregister (**CPNP**).

Det er ingen forhåndsgodkjenning av kosmetiske produkter i EU eller Norge. Ansvar for å sikre at produktene er trygge i bruk før de settes på markedet ligger hos virksomhetene (via RP) og reglene for dette er forankret i kosmetikklova og det felles-europeiske kosmetikkregelverk. Mattilsynet gjennomfører tilsyn og tar stikkprøver hos tilfeldig utvalgte virksomheter for å kontrollere at regelverket etterleves.

Eksposering for tungmetaller kan føre til helseskader og det er i utgangspunktet forbudt å omsette kosmetikk og kroppspleieprodukter med innhold av tungmetaller slik som arsen, kvikksølv, bly og kadmium – jf. kosmetikkforskriften, vedlegg II. Utsiktet forekomst av små mengder av et forbudt stoff, som stammer fra urenheter i naturlige eller syntetiske bestanddeler, framstillingsprosessen, lagring, migrasjon fra emballasje, noe som er teknisk uunngåelig i god framstillingspraksis, skal være tillatt, forutsatt at slik forekomst er i samsvar med trygg bruk – jf. artikkel 17. Negative helseeffekter ved eksponering av bly kan gi økt risiko for økt blodtrykk, hjerte- og karsykdommer og nyreskade. Ved høy eksponering for arsen kan akutte forgiftning oppstå og økt risiko for kreft og hjertesykdom.

Følgelig er det ved markedstilsyn ikke praktisk mulig å forholde seg til en absolutt «null»-grense for e.g. tungmetaller som står oppført som forbudte ingredienser i kosmetikkregelverket. Ulike land opererer med forskjellige grenseverdier (praktiske tilsynsgrenser) for tillatte nivåer av tungmetaller. Tyskland (BVL) har de laveste veiledende grenseverdiene med generelle grenser for teknisk uunngåelige mengder av tungmetaller for antimon (<0.5 mg/kg), arsen (<0.5 mg/kg), kadmium (<0.1 mg/kg), bly (<2 mg/kg) og kvikksølv (<0.1 mg/kg), med noen unntak for teater/ansiktssminke (Tabell 4).

I dette OK-programmet har vi brukt tyske BVL «*orienteringsverdier*» som «tiltaksverdier» for tungmetallene *arsen, bly, kadmium og kvikksølv* (omtalt her som 'Gruppe I tungmetaller') i

henhold til regulatoriske krav i kosmetikkforskriften (**vedlegg 2**; BVL, 2016¹). Dette er tungmetaller som er ansett å være blant de mest toksiske. For andre metaller og mineraler som krom, kobolt, nikkel, barium, og sink (omtalt her som 'Gruppe II tungmetaller'), har vi ikke tilsvarende orienteringsverdier som «tiltaksgrenser». Mattilsynet har i dette prosjektet kartlagt innholdet av slike stoffer, og lagt våre interne «veiledende verdier» til grunn for tentativt «trygge nivåer» av disse tungmetallene/mineralene i kosmetiske produkter (se nærmere beskrivelse i **vedlegg 3**). Det er også fastsatt egne renhetskriterier for enkelte ingredienser i vedleggene til kosmetikkforskriften, blant annet fargestoffer, for å sikre lave nivåer av uønskede stoffer i de ferdige produktene.

3 Materialer og metoder

3.1 Prøvetaking og analyser

Det ble tatt ut 65 kosmetiske produkter hos importører eller distributører for merkevurdering og analyse av utvalgte kjemiske stoffer innenfor de ulike produktkategoriene, som vist i tabell 2. «Tungmetaller» betegner analyser av både tungmetaller og andre metaller/mineraler, totalt 12 ulike parametere. Det ble analysert for 26 ulike parfymestoffer med spesielt allergifremkallende egenskaper, flere fargestoffer, PFAS (48 ulike) og flyktige nitrosaminer (åtte ulike). Analysene ble utført ved tre ulike laboratorier; Eurofins Food & Feed Testing Norway (tungmetaller, nitrosaminer og parfymestoffer), Norsk institutt for vannforskning (NIVA) (PFAS) og Kantonales laboratorium i Sveits (fargestoffer).

Tabell 2. Prøveuttak – merkevurdering og kjemisk analyse

Produktgruppe	Merkevurdering	Tungmetaller	Parfymestoffer	Fargestoffer	PFAS	Nitrosaminer	TOTALT analyser	TOTALT analyse og vurdering
Ansiktsmaling	10	10	10	-	-	-	20	30
Mascara	11	11	-	-	11	-	22	33
Leppeprodukt	10	10	-	-	10	-	20	30
Øyenskygge	10	10	-	-	-	-	10	20
Foundation	10	-	-	-	10	-	10	20
Badebomber	10	-	10	10	-	-	20	30
Kroppsmaling	4	4	4		-	4	12	16
TOTALT	65	45	24	10	31	4	114	179

3.2 Merkevurdering

Produktene er merkevurdert av Mattilsynets inspektører, og omfattet undersøkelse av om ingredienslisten inneholdt bekymringsfulle stoffer, som f.eks. stoffer med gitte begrensninger, parfymestoffer og ulovlige fargestoffer. Videre ble produktets merking med språk og informasjon om særlige forholdsregler og beskrivelse av funksjon sjekket. Det ble observert om produktet hadde påført holdbarhetsdato og produksjonsnummer. Navn og adresse til

¹ BVL 2016, Technically avoidable heavy metal contents in cosmetic products: [Technically avoidable heavy metal contents in cosmetic products | SpringerLink](#); Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL)

produktenes ansvarlige person (RP) ble kontrollert, og de fleste produktene ble søkt opp i EUs CPNP database. Bruk av påstander på produktets emballasje ble registrert.

4 Resultater

Resultatene av kjemiske analyser og merkevurdering er oppsummert i **vedlegg 1**, og sammenstilt pr. produktgruppe (se tabell 1). Virkemiddelbruk er oppsummert i Tabell 3.

4.1 Analyse av tungmetaller

Tungmetaller I: (arsen, bly og kvikksølv)

Totalt ble 45 prøver analysert for tungmetaller i fem produktgrupper – alle unntatt foundation og badebomber (Tabell 2).

Tungmetaller som ble påvist i lavere mengder enn BVL orienteringsverdier (Tabell 4) ble ansett som spornivå og ikke tatt med i vedlegg 1.

Analyseresultatene viste små overskridelser av BVL orienteringsverdi (<0.5 mg/kg) for arsen i to øyenskyggeprodukter (#33, #40), med konsentrasjoner på hhv. 0,8 mg/kg og 1 mg/kg arsen. En mascara (#18) fikk påvist en marginal overskridelse av BVL orienteringsverdien på 0,7 mg/kg arsen. De to øyenskyggeproduktene ble stoppet /trukket fra salg.

Bly ble påvist i to produkter med ansiktsmaling (#1, #9) i konsentrasjoner på henholdsvis 19,5 mg/kg og 32 mg/kg, som er over nivåene tyske myndigheter (BVL) kom fram til. Videre ble bly påvist i en kons. på hhv. 7,8 mg/kg og 3,5 mg/kg i to øyenskyggeprodukter (#33, #40). Orienteringsverdien for bly er generelt <2 mg/kg i kosmetiske produkter og <5 mg/kg i teatersminke. Alle de tre produktene ble stoppet for salg (i.e. kassert).

En ansiktsmaling (#8) inneholdt kvikksølv i mindre mengder (0,3 mg/kg), som er på grensen av BVL orienteringsverdi for ansiktsmaling (0.1 mg/kg) etter fratrekk av måleusikkerhet.

Totalt ble fire produkter stoppet for salg pga. ulovlig innhold av bly eller arsen (se Vedlegg 1, Tabell 3).

Orienteringsverdier for bly og arsen i ansiktsmaling/karnevalsminke (hhv. 5 mg/kg og 2.5 mg/kg) er høyere enn generelt i andre kosmetiske produkter. Konsentrasjoner av bly som er under 5 mg/kg i ansiktsmaling /karnevalsminke, og under 2 mg/kg i mascara og leppeprodukter er ansett som spornivå (jf. tabell 4, vedlegg 2) og følgelig ikke oppført i vedlegg 1. Arsen ble detektert i mascara og øyenskygge (se ovenfor), men ble ikke påvist i konsentrasjoner over 2.5 mg/kg (orienteringsverdi) for ansiktsmaling /karnevalsminke og er følgelig ikke oppført i vedlegg 1 for denne produkttypen. Orienteringsverdien for kvikksølv er 0,1 mg/kg, men kun ett produkt (en ansiktsmaling) inneholdt dette tungmetallet (#8).

Tungmetaller II: (barium, sink, kobolt, krom og nikkel)

For andre tungmetaller og mineraler som krom, kobolt, nikkel, barium, og sink har vi ikke tilsvarende «tiltaksgrenser», men Mattilsynet har kartlagt innholdet av disse tungmetallene i kosmetiske produkter. Resultatene er derfor ikke omtalt i detalj i denne rapporten, men er

oppsummert i vedlegg 1. Se også vedlegg 3, (supplerende opplysninger) for sammendrag av analytiske funn.

I totalt 13 (av 45) produkter fant vi ingen overskridelse av orienteringsverdier /veiledende nivå av tungmetaller.

4.2 Analyse av parfymestoffer

Etter krav i kosmetikkforskriften skal 26 parfymestoffer² med allergifremkallende egenskaper navngis i ingredienslisten på produktet dersom konsentrasjonen overskrider 0,01 % i produkter som skylles av og over 0,001 % i andre produkter.

Totalt 24 prøver ble analysert for parfymestoffer i produktgruppene ansiktsmaling /karnevalsminke, kroppsmaling og badebomber (se Tabell 2), og resultatene er oppsummert i vedlegg 1.

Kjemisk analyse viste innhold av parfymestoffet benzylbenzoat (1 mg/kg) i en kroppsmaling (#52). Benzylbenzoat er allergifremkallende og merkepliktig, men var ikke deklartert på ingredienslisten.

Parfymestoffet butylphenyl methylpropinal (også kalt 'Lilial') ble påvist i en badebombe (#50) og et ansiktsmalingsprodukt (#9), i konsentrasjoner på hhv. 7 mg/kg i og 2 mg/kg. I ansiktsmalingsproduktet (#9) fant vi også isobutylparaben (et konserveringsmiddel), som ikke har vært lov å tilsette i kosmetiske produkter siden 2015. Lilial har vært mye brukt som duft i mange populære skjønnhetsprodukter, men er skadelig for reproduksjon /forplantning, og har vært forbudt siden 1. mars 2022. Begge produktene ble stoppet for videre salg.

4.3 Analyse av fargestoffer

Analyse av fargestoffer ble utført på ti badebomber. Etter merkevurdering ble det påvist udeklarte fargestoffer i ingredienslisten til to av produktene (#46, #50), med opprinnelse i Norge og England, for hhv. fargestoffene C.I. 15850, C.I. 42053 (#46) og C.I.12317, C.I. 21090 og C.I. 74160 (#50). I de resterende badebombene ble det ikke gjort funn av fargestoffer.

4.4 Analyse av PFAS og nitrosaminer

Det ble analysert for PFAS i totalt 31 prøver fra tre produktgrupper (mascara, leppeprodukt og foundation). Fluortelomersulfonat 6:2 (6:2 FTS) ble påvist i mindre mengder 1,5 ng/g (ppb) i en mascara (#14), og innenfor regelverkets foreslåtte grenseverdi (25 ppb).

I de resterende sminkeproduktene (mascara, leppeprodukter og foundation) ble det ikke funnet fluorstoffer over deteksjonsgrensen.

Nitrosamin ble undersøkt kun i kroppsmaling, men ingen av de fire prøvene viste innhold av nitrosaminer.

² Per i dag (19.10.23) er det 24 parfymestoffer som skal navngis på ingredienslisten

4.5 Merkevurdering

Merkevurderingen er oppsummert i vedlegg 1. Tabell 3 viser en samlet oversikt over varsler om vedtak og påpeking av plikt innenfor de ulike produktgruppene.

Det ble gitt ni varsler om vedtak, alle rettet mot merking av produktene, og påpeking av plikt for ni produkter. Ett produkt ble stoppet for salg på grunnlag av merkevurdering. Alle virksomheter fikk en generell merkeveiledning.

Det ble funnet avvik knyttet til merkingene på noen produkter (jf. artikkel 19 i kosmetikkforordningen). Det ble blant annet funnet mangelfulle ingredienslister, manglende etterfølgende informasjon etter bruk av symbolet «hånd som peker i bok», manglende krav til norsk språk på produktene, udeklarte farge- og parfymestoffer og villende bruk av påstander.

For ca. 40% av produktene ble det funnet feil ved produktmerkingen for de undersøkte kravpunktene. Det ble gitt ni varsler om vedtak knyttet til produktenes merking (#9, #10, #12, #27, #38, #39, #46, #47, #49,). Mange av varslene om vedtak var knyttet til mangelfull ingrediensliste. For de ni varslene om vedtak som ble gitt, var opprinnelseslandet både i EU/EØS land og utenfor EU/EØS.

Det ble påpekt plikt til å rette opp avvik på ni produkter knyttet til merkingen (#11, #17, #26, #34, #50, #52, #53, #54, #60). Det gjaldt distributørens forpliktelse om å informere RP ang. mangelfull merking og registrering i CPNP (#11, #17, #50, #60) og distributørens forpliktelser om å påse at produkter skal merkes med særlige forholdsregler på norsk (#11, #17, #52, #53, #54). Opprinnelseslandene for de produkter hvortil det ble påpekt plikt var de fleste landene utenfor EU/EØS. Det ble observert ett produkt med manglende RP (#1). Her var kun nettadressen som var oppgitt som RP og ingen registrering i CPNP.

4.6 Påstandsmerking (kartlegging uten forvaltningsmessig oppfølging)

Når kosmetiske produkter merkes, gjøres tilgjengelig på markedet og annonseres, skal tekst, navn, varemerker, bilder og figurer eller andre tegn ikke brukes til å antyde at disse produktene har egenskaper eller funksjoner som de ikke har (kosmetikkforskriften artikkel 20).

Påstandsmerkinger er oppsummert i vedlegg 1, og viser at påstander om «vegan» og «parfymefri» hyppigst ble brukt innenfor produktgruppene mascara, leppeprodukter, øyenskygge og badebomber. Eksempler på andre påstander er «økologisk», «ikke testet på dyr», «parabenfri», som ble funnet på noen få produkter.

Tabell 3: Virkemiddelbruk – varsel om vedtak og påpeking av plikt for observerte avvik

Produktgruppe	Observerte avvik
Ansiktsmaling	Varslet vedtak om merking på to produkter (#9, #10). Begge produkter hadde symbol «hånd som peker i bok», men det fulgte ikke med ytterligere informasjon. Det ene produkt var også merket med innhold av isobutylparaben, som ble forbudt i 2015 (#9). To produkter ble stoppet for salg (i.e. kassert) etter påvisning av bly over tiltaksgrensen (i.e. orienteringsverdi) (#1, #9). Det ble gjort funn av kvikksølv i ett produkt, men under veiledende nivå etter fratrekke for måleusikkerheten (#8).

Mascara	Varslet vedtak om merking på ett produkt pga manglende ingrediensliste (#12). Påpekt plikt om merking og om distributørens plikt til å informere RP om mangelfull merking, på to produkter (#11, #17). Det ble påvist arsen i ett produkt (#18). Ansvarlig person for produktet gjennomførte umiddelbart egenkontroll og risikovurdering av produktet.
Leppeprodukt	Varslet vedtak om manglende ingrediensliste på ett produkt (#27), og påpekt avvik av lotnr. på ett produkt (#26).
Øyenskygge	Varslet vedtak om merking av manglende ingrediensliste på to produkter (#38, #39). Det ene produktet hadde symbol «hånd som peker i bok», men det fulgte ikke med ytterligere informasjon (#38). Påpekt plikt på ett produkt som var merket med to ingredienslister (#34). Det ble påvist arsen og bly i to øyenskyggeprodukter (#33, #40). Begge produktene ble stoppet/trukket for salg.
Foundation	Påpekt plikt om distributørens forpliktelse om å informere RP ang. mangelfull merking og registrering i CPNP på ett produkt (#60).
Badebomber	Varslet vedtak om merking på tre produkter (#46, #47, #49). Det var manglende ingredienslister, fargestoffer som ikke var merket, vekt/volum var ikke oppgitt. Påpekt plikt om registrering i CPNP for ett produkt (#50). Det ble påvist udeklarte fargestoffer i to produkter (#46, #50). Det ene produktet hadde også innhold av lilial og ble fjernet for salg (#50).
Kroppsmaling	Påpekt plikt om distributørens forpliktelser om å påse at produkter skal merkes med særlige forholdsregler på norsk, på tre produkter (#52, #53, #54). Det ble påvist udeklart parfymestoff (benzylbenzoat) i ett produkt (#52), som ble stoppet for salg .

5 Konklusjon

Hovedmålet i dette OK programmet var å kontrollere om regelverket for kosmetikk etterleves, både ved å vurdere om de obligatoriske kravene til merking er oppfylt, samt innhold av helsefarlig og mulig allergifremkallende stoffer (vurdert opp mot fastsatte grenseverdier eller bruksbegrensninger i regelverket). For tungmetallene arsen, bly og kvikksølv ble såkalte orienteringsverdier benyttet for å vurdere akseptabelt innhold opp mot regelverkskrav, mens for barium, sink, kobolt, krom, og nikkel ble det gjort en kartlegging for å fremskaffe bedre datagrunnlag med sikte på fremtidig risikokarakterisering.

Resultatene av prosjektet gir en oversikt over tilstanden på det norske markedet i 2022 for et avgrenset utvalg av kosmetiske produkter rettet mot barn og unge. Produktene ble tatt ut hos importører eller distributører for vurdering av merkevurdering og kjemisk analyse av ulike innholdsstoffer. I tillegg ble bruk av påstander på produktene kartlagt.

Uttaket av 65 produkter innenfor de fire produktkategoriene ansiktsmaling/karnevalsminke, sminke (øyenskygge, mascara, foundation, leppestift), badebomber og kroppsmaling, viste at det (tross et lite utvalg av produkter) ble funnet avvik både knyttet til merking, udeklart parfymestoff, ulovlig innhold av parfyme, ulovlig konserveringsmiddel og innhold av tungmetaller over BVL orienteringsverdier.

Det er forbudt å tilsette tungmetaller som arsen, kvikksølv, bly og kadmium i kosmetikk og kroppspeieprodukter. Spormengder, ref. artikkel 17 kosmetikkforskriften, som ikke kan unngås ved bruk av god fremstillingspraksis (GMP) er tillatt, så lenge dette kan begrunnes av sikkerhetssakkyndig i produktets PIF. Utilsiktet forekomst av små mengder kan stamme fra urenheter i råstoff, fremstillingsprosessen, lagring eller f.eks. migrasjon fra emballasje. Det er ingen harmonisert tiltaksgrænse for de uunngåelige spornivåene i EU.

I Norge har vi derfor forholdt oss til en "GMP grense" for bly, kadmium, kvikksølv, arsen og antimon, som tyske myndigheter kom frem til i 2016. (BVL, 2016). Nytt av å bruke orienteringsverdier (BVL, 2016) som «tiltaksverdier» for tungmetaller i kosmetiske produkter iht regulatoriske krav ble nylig vist i en engelsk studie fra 2023³. For andre tungmetaller og mineraler som krom, kobolt, nikkel, barium, og sink har vi ikke tilsvarende tiltaksgrenser. Mattilsynet har i dette prosjektet kartlagt innholdet av slike stoffer.

Ved å ha god kontroll på råvarene som benyttes i kosmetiske produkter, skal produsentene kunne unngå høyere nivåer av tungmetaller enn det som er listet (jf. Tabell 4). Det ble funnet nivåer av tungmetallene **bly** og/eller **arsen** i øyenskygge (#33, #40) og ansiktsmaling /karnevalsminke (#1, #9) som er over nivåene tyske myndigheter kom fram til. Funnene er gjort i bruksklart produkt og man kan anta at nivåene har vært høyere i råvarene som er benyttet. Disse fire produktene ble stoppet /trukket for salg.

Mange tungmetaller er naturlig forekommende i jordsmonnet og kan forekomme som utilsiktet forurensning i kosmetikk med mye fargepigmenter, slik som øyenskygge, mascara, leppestift og annen pigmentholdig kosmetikk. Tungmetaller kompleksbundet til fargestoffer eller salter av tungmetaller har lavere biotilgjengelighet enn fritt tilgjengelig ubundet form og anses mindre toksisk (e.g. bariumsulfat vs fritt barium). Oksider av kobolt og krom kan være tillatt i kosmetikk om de brukes som fargestoff (jf. kosmetikkforskriften, vedlegg IV). Analytiske funn må således vurderes i lys av dette i hvert enkelt tilfelle. Det er derfor viktig at produsentene har god råvarekontroll, både med tanke på å oppfylle krav til akseptabelt innhold av tungmetaller og renhetskrav til fargestoffer i regelverket. I mange av øyenskyggeproduktene ble det funnet høye nivåer av krom og kobolt. Det er viktig at disse stoffene deklarerer i ingredienslisten, dersom de tilsettes i produktet som et fargestoff, slik at overfølsomme /sensitiviserte individer kan unngå allergiske reaksjoner ved å velge bort produkter som inneholder disse tungmetallene.

Parfymestoffer kan gi hudreaksjoner, utløse eller forverre astma, og forårsake andre helseproblemer. I Europa antar man at rundt 1-3 prosent av befolkningen har hudplager som er utløst av duftstoffer/parfymestoffer, slik som allergisk kontaktdermatitt-eksem og allergisk kontakturtikaria (elveblest)^{4,5}. Vi fant det ulovlige parfymeallergenet «Lilial» (forbudt siden mars 2022) i en badebombe (#50) og i en ansiktsmaling /karnevalsminke (#9), i sistnevnte produkt var isobutylparaben (et konserveringsmiddel) deklarerert på ingredienslisten (forbudt siden 2015). Parfymestoffet benzylbenzoat ble påvist i en kroppsmaling (#52), men var ikke deklarerert på ingredienslisten. Produktene ble stoppet /trukket for salg.

Korrekt merking er et viktig regelverkskrav, og det påligger juridisk ansvarlig person (RP) for produktet i EU/EØS å påse at dette overholdes. Forbrukere bør generelt sjekke produkter for merking og ingrediensliste. Har ikke produktet en ingrediensliste så er produktet forbudt. På grunnlag av vår merkevurdering ble det gitt ni «varsler om vedtak», der mange av varslene var rettet mot manglende /mangelfulle ingredienslister på produktet/emballasjen (se tabell 3). Ni virksomheter mottok etter tilsyn «påpeking av plikt» til å rette opp forhold knyttet til

³ A Feasibility Study Investigating Action Limits for Certain Heavy Metal Impurities in Cosmetic Products.

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1142990/heavy-metals-in-cosmetics.pdf

⁴ [Kontaktseksem - NHI.no](#)

⁵ [Fakta om kontaktallergi | NAAF](#)

distributørens forpliktelse til å informere RP om mangelfull merking, inkl. manglende norsk merking av bruksbetingelser og eventuelle særlige forholdsregler /advarsler, samt plikt til registrering av produktet i EUs sentraliserte kosmetikkregister CPNP.

Det ble observert påstander som anses villedende på en del av produktene. Oftest var dette knyttet til påstander om «vegan» og «parfymefri», men det forekom også påstander om «økologisk», «ikke testet på dyr», og «parabenfri» på noen få produkter. Påstander om «vegan» på kosmetiske produkter skal kunne overholde og dokumentere innhold av veganske ingredienser. Påstander om «parfymefri» kan være villedende om produktet inneholder ingredienser med duftfremkallende egenskaper, uansett kilde (syntetisk, "naturlig"). Mattilsynet veiledet virksomhetene om bruk av produktpåstander, etter anbefalingene som ble innført for påstandsmerking⁶ på kosmetiske produkter i 2019. Villedende påstander om kosmetiske produkter gjør det vanskeligere for forbrukeren å ta informerte valg, samtidig som det åpner for konkurransevridende markedsføring. Anbefalingene om korrekt bruk av produktpåstander skal bidra til å hindre dette.

Barn og ungdom utgjør en sårbar gruppe av befolkningen og bør ikke utsettes for skadelig og unødvendig kjemi. Mattilsynet ser derfor alvorlig på innhold av mulig helsefarlige stoffer som er ulovlige eller overskrider nivåer som sikrer trygg kosmetikk. Videre kan feilmerking og villedende påstander gjøre det vanskelig for forbrukeren å ta informerte valg utfra behov til den enkelte forbrukeren. Alle virksomheter mottok informasjon om analysene og produktvurderingene som var gjennomført, i tillegg til informasjon om sporstoffer av ulovlige stoffer og villedende påstandsmerking. Veiledning ble gitt til virksomhetene. Virksomhetene stoppet salg/fjernet produktene fra hyllene etter varsel fra Mattilsynet om påvisning av ulovlige stoffer i produktene. Ett produkt ble stoppet utelukkende på grunnlag av feilmerking.

Resultatene i dette prosjektet gir grunnlag for prioriteringer av fremtidig tilsyn innen produktsegmentet med sminke til barn og unge, som er en særlig sårbar gruppe. Videre vil kartleggingen av tungmetaller gi Mattilsynet et bedre datagrunnlag for å vurdere ev helsemessig risiko (inkl. hudallergi) av spesielt tungmetaller i disse produktene. Våre funn tyder på at flere av produktene har innhold av tungmetaller som ligger godt over det som er teknologisk mulig ut fra overskridelse av etablerte orienteringsverdier. Økt bevissthet hos virksomhetene om god råvarekontroll er viktig for å begrense innholdet av forurensende tungmetaller i kosmetiske produkter.

Produsentene /virksomhetene har fortsatt har en jobb å gjøre også når det gjelder å sørge for at produktene er riktig merket. For Mattilsynet vil det også i fremtidige tilsynsprosjekter være viktig å kontrollere at merkingen på kosmetiske produkter rettet mot barn og unge er i samsvar med regelverket.

⁶ EU s "Technical document on cosmetic claims", 2017: [technical document claims en \(14\).pdf](#)

VEDLEGG

VEDLEGG 1

Ansiktsmaling/karnevalsminke

Produktene er analysert for tungmetaller og parfymeallergener, samt merkevurdert. Måleusikkerhet for bly: 20%, kvikksølv (Hg): 52% og lilial: 35%.

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelsesland	Uttakssted	Ansvarlig person, RP	Merkevurdering/påstandsmerking	Analyse parfymeallergener, mg/kg	Analyser tungmetaller, mg/kg.	Oppfølging/virkemiddel
1	MYE MORO Vannbasert teatersminke	Nederland	Mye Moro Sandvika	Kun nettadresse. Ikke i CPNP.	Påstand: Ikke testet på dyr. Symbol for glutenfri.	Ingen funn	19,5 mg/kg bly Påvist barium (4010), krom (5,9) og sink (6750) (mulig sinksterat).	Produkt ble kassert. Veiledning.
2	Eulenspiegel Metall Palette	EU/EØS	Panduro Sandvika Storsenter	Eulenspiegel, Tyskland	-	Ingen funn	Funn av krom (1120)	Generell veiledning.
3	Panduro face paint kit / Eulenspiegel	EU/EØS	Panduro Gulskogen, Drammen	Panduro Hobby, Sverige	To produkter har ingredienser som ikke er listet i felles liste.	Ingen funn	Funn av krom (5,2)	Veiledning om distributørs ansvar. Info om CPNP.
4	Make up maquillage	Kina	Superkul	Fiestas Guirca, Spania	Ikke brukt INCI i ingredienslisten.	Ingen funn	Påvist barium (695) og krom (1,5).	Veiledning om sporstoffer, bruk av INCI og CPNP.
5	Grim'tout Super Party Kit	EU/EØS	Sprell Sandvika Storsenter	OZ International, Frankrike	Småfeil i ingredienslisten.	Ingen funn	Påvist barium (1510), kobolt (1,4) og krom (1,8)	Veiledning om tungmetaller og ingredienser.
6	GIOTTO MAKE UP FACE PAINT 6 STK	Kina	Papirkompaniet	FILA group, Italia	-	Ingen funn	Funn av krom (3,7)	Veiledning om tungmetaller og at info må gis RP.
7	UV face & body paint	PRC	Partyland Gulskogen, Drammen	HISAB/JOKER AB Sverige	Påstand: Mild og skånsom	Ingen funn	Funn av krom (0,9)	Veiledning om distributørs ansvar, merking,påstander.
8	Face painting palette	Kina	Rubens skattekamer	RP fra før Brexit: RH Smith & Sons UK. Registrert i CPNP	Produkt er kjøpt før Brexit, nye produkter er merket med EU-RP.	Ingen funn	Kvikksølv: 0,3 mg/kg Funn av krom (1,3)	Veiledning om funn av Hg på grense gitt i regelverket, etter fratrekk av måleusikkerhet, RP og CPNP.
9	Superstar Aqua Face- and bodypaint	Nederland	BIRKEMO Stavanger	Superstar Nederland	Merket m/symbol hånd som peker i bok, uten vedlagt info. Innehold av isobutylparaben (forbudt i 2015).	2 mg/kg lilial Deklart for innhold av dekla- reringspliktige parfymeallergener.	32 mg/kg bly Påvist krom (9230), sink (8450) (Produkt inneholder sinksteara).	Produkt kassert. Varsel om å få på plass informasjon. Varsel om å sjekke alle produkter de selger for innhold av lilial og isobutylparaben .
10	Moon, Glow in the dark face and body paint	UK	BIRKEMO, Stavanger (Butterick's, Sverige)	RP fra før Brexit: Stevenage, UK Registrert i CPNP.	Merket m/symbol «hånd som peker i bok», uten vedlagt info.	Ingen funn.	Påvist sink (78300) (Produkt inneholde sinksulfid).	Varsel om å få på plass informasjon som symbolet hånd i bok peker til.

VEDLEGG 1

Sminke (maskara, øyenskygge, leppestift, foundation)

Produktene er analysert for tungmetaller og/eller PFAS, samt merkevurdert. Måleusikkerhet for metaller er 20%. Kun listet verdier over veiledende nivå, se info i rapport.

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelses-land	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsmarkering	Analyse PFAS	Analyser tungmetaller, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
Mascara								
11	False Lash Effect Waterproof	Ikke EU/EØS	Sparkjøp	COTY PARIS, Frankrike	Ingrediensliste i vedlegg.	Ingen funn	Funn av krom (1,8), kobolt (3,2) og nikkel (6,3)	Påpekt om merking og gitt generell veiledning/distributør.
12	Lash Princess, false lash effect, waterproof	Luxemburg	Blivakker.no	Cosnova, Tyskland	Påstand om Vegan. Ingen ingrediensliste på produktet eller på nettsiden.	Ingen funn	Funn av krom (0,8) og kobolt (1,5)	Varsel om merking av ingredienser. Generell veiledning om funn av krom og kobolt.
13	BeautyAct by Kicks powerful volum	Italia	Kicks, Oslo City	Kicks AB, Sverige	Påstand om parfyme-fri, 100% vegan, opthalmologisk testet	Ingen funn	Funn av krom (2)	Generell veiledning.
14	Worth the hype, NYX	USA	Lyko Karl Johan, Oslo	L'Oréal Paris, Frankrike	-	Fluoro-telomer sulfonic acid 6:2 (1,5 ng/g)	Funn av krom (1,2) og kobolt (1).	Generell veiledning.
15	Bigger faster mascara	EU/EØS	H&M alti Storkaia Kristiansund	H&M, Sverige	-	Ingen funn	Funn av krom (2) og kobolt (1,1).	Generell veiledning om metaller i råstoff.
16	L'Oréal Volume Million Lashes	Italia	Normal, Stavanger	L'Oréal Paris, Frankrike	-	Ingen funn	-	-
17	Icon Beauty, Volume Mascara Black	Italy	Cubus, Stavanger Storsenter	Elle Basic AS, Oslo	Påstand «Vegan friendly». Emballasje er merket, beholder mangler merking.	Ingen funn	Funn av krom (0,6)	Påpekning av distributørens plikt om å informere RP om mangelfull merking av beholder.
18	VATN waterproof IDUN	Tyskland	Letsfaceit Nordic	IDUN minerals AB, Sverige	-	Ingen funn	Funn av arsen (0,7), krom (1,4) og kobolt (1,2).	Generell veiledning. Funn av arsen ble vurdert av RP.
19	Extreme length Waterproof	EU/EØS	Boots Apotek Molde	Boots retail, Irland	-	Ingen funn	Funn av kobolt (0,8)	-
20	Ultra length water res.	Taiwan	Make up Mekka	Make up Mekka, Oslo, Norway.	Påstand om 100% vegan og parfymefri.	Ingen funn	Funn av nikkel (22), krom (2,5) og kobolt (2,4).	Veiledning om RP og navn på ingredienser.
65	Maybelline Volume express, waterproof	Italia	Vita lager, Mjøndalen	Gemey Paris vs L'Oréal Gemey Paris	Avvik i navn på RP på produkt og i CPNP.	Ingen funn	Funn av krom (0,7)	Generell veiledning om spornivåer og navn på RP i CPNP vs. produkt.

VEDLEGG 1

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelsesland	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsvurdering	Analyse PFAS, mg/kg	Analyser tungmetaller, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
Leppeprodukter								
21	Cool Collagen Plumping My Mind	Polen	Blivakker	Cosnova, Frankfurt Tyskland	Påstand om vegan.	Ingen funn	Funn av barium (930)	Veiledet om funn av sporstoffer
22	Soft Matte Lip Cream London	Taiwan	Blivakker	NYX Professional, London, England	-	Ingen funn	-	-
23	KVD beauty LIQUID EVERLASTING	EU/EØS	Fredrik & Louisa	CLEAR Frankrike	Lotnummer er kun gitt på ytteremballasjen.	Ingen funn	Funn av krom (0,7), kobolt (1,1)	Generell veiledning til distributør.
24	lip shine sweet surrender	EU/EØS	H&M Alti Kristiansund	H&M Hennes & Mauritz, Sverige	-	Ingen funn	-	-
25	Camilla Pihl lip stick Girl Crush	Sør Korea	Elle Basic/The feelgood com.	Elle Basic AS, Norge	-	Ingen funn	-	Generell veiledning om sporstoffer og INCI navn.
26	Sheer lipstick lovely	Taiwan	Make up Mekka	Make up Mekka, Oslo Norway	Påstand om 100% vegan og parfymefri. Ukjent lotnummer.	Ingen funn	-	Påpekt avvik av lotnr, veiledning om RP og INCI.
27	Rimmel London Lasting Finish Lipstick	England	Blush	Coty – Paris Frankrike	Ingen ingrediensliste, merket med symbol hånd som peker i bok.	Ingen funn	-	Varsel om at ingrediensliste mangler. Veiledning om sporstoffer og info om UK-RP i CPNP
28	Maybelline Superstay Vinyl Ink Liquid Lipstick	France	Vita, lager i Mjøndalen	Gemey Paris vs L'Oréal Gemey Paris	Mangler info om volum. Avvik i RP på produkt vs. CPNP.	Ingen funn	Funn av barium (2790)	Generell veiledning om spornivåer, volum og navn på RP i CPNP vs. produkt.
29	Lipgloss Cushion, Lindex	England	Lindex AS, Drammen	AB Lindex, Sverige	Merking beholder vs emballasje	Ingen funn	Funn av krom (3,1), kobolt (0,9)	Generell veiledning om distributørens forpliktelser og sporstoffer
30	Kylie By Kylie Jenner	USA	E. Sæther AS (KICK)	CLEAR, 2 Rue Bruller Paris		Ingen funn	Funn av barium (550)	Generell veiledning om distributørens forpliktelser, sporstoffer, CPNP og påstander.

VEDLEGG 1

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelsesland	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsvurdering	Analyser tungmetaller, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
Øyenskygge							
31	Masterpiece Nude Palette	Canada	Sparkjøp	COTY, Paris	-	Funn av krom (19), kobolt (12,4) og nikkel (23)	Generell veiledning til distributør.
32	Re-Loaded Smoky Newtrals 15g	Kina	Blivakker	Alexandra house, Dublin 4, D04C7H2, Irland	-	Funn av krom (6,1) og kobolt (1,7)	Veiledning om funn av krom og kobolt
33	Nude eyeshadow palette	USA	HM Oslo City	The Balm Ltd Unit 2, Irland	-	Funn av arsen (0,8), krom (13), kobolt (13), bly (7,8), nikkel (28), sink (9750)	Salg stoppet etter info om funn av arsen og bly i produktet. Veiledning om metaller og CPNP.
34	Think big eye-palette Rainbow mania	Italia	Lyko Karl Johan	Lyko Group AB, Sverige	To ingredienslister som er noe avvikende.	Funn av barium (5210), krom (2220), kobolt (0,8)	Påpekt om to ingredienslister. Veiledning om metaller.
35	Hidden Gems	Kina	H&M Stavanger	H&M GBC AB SE-106 38 Stockholm	-	Funn av krom (12,4), kobolt (2,1), nikkel (5,4)	Særskilt observasjon om sporstoffer.
36	NYX Professional Makeup Lingerie	Kina	Blush	NYX Professional Make Up, Frankrike	-	Funn av krom (6,4), kobolt (1,2)	-
37	essence Soft Touch Eyeshadow	PRC	Blush	Cosnova, GmbH	Merket m/symbol hånd som peker i bok. Ingen informasjon om ingredienser på produktet, men det er tilgjengelig på nettsiden hvor produktet kjøpes.	Funn av krom (4,6)	Veiledning om sporstoffer og generell merking om påstander.
38	Catrice Art Couleurs	Italia	Blush	Cosnova GmbH	Merket m/symbol hånd som peker i bok. Det følger ikke informasjon.	Funn av krom (5,8), kobolt (9,7)	Varsel om å få på plass riktig merking, det fulgte ikke informasjon om ingredienser. Veiledning om sporstoffer
39	Artdeco Eyeshadow 557 Matt Natural Pink	EU/EØS	Vita	ARTDECO cosmetic GmbH	Produktet er et refillprodukt. Ingredienser er ikke oppgitt.	Funn av krom (6,5), kobolt (3,5), nikkel (6,7)	Varsel om å få på plass riktig merking.
40	All that matters, matte eyeshadow	Taiwan	Make up Mekka	Makeup Makka AS, Oslo, Norway og makeupmekka.no	Påstand om 100% vegan og parfymefri.	Funn av arsen (1), bly (3,5) , krom (12,8), kobolt (3,2), nikkel (7,1)	Produkt ble trukket. Veiledet om merking med INCI og RP-adresse.

VEDLEGG 1

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelses-land	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsvurdering	Analyse PFAS, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
Foundation							
55	Infaillible 32H	Frankrike	Blivakker	Loreal Paris, Frankrike	-	Ingen funn	Veiledet om CPNP registrering.
56	NC47 Studio fix fluid SPF15	Canada	Fredrik & Louisa	RP fra før Brexit: WLB LTD, GU32, UK Maccosmetics.com	-	Ingen funn	Veiledet om RPs registrering i CPNP og merking på produktet.
57	The Ordinary Coverage	Canada	HM Oslo City	Dlst. Deciem, Amsterdam, NL	-	Ingen funn	-
58	BeautyAct by Kicks mattifying	Italia	Kicks Oslo City	Kicks AB, Sverige	Påstand om parfymefri, 100% vegan, dermatologisk testet.	Ingen funn	-
59	All-day liquid, long lasting	EU/EØS	H&M Alti, Kristiansund	H&M, Sverige	-	Ingen funn	-
60	W7 HD GOLDEN	Kina	Normal, Stavanger	RP fra før Brexit	-	Ingen funn	Påpekt plikt om distributørens forpliktelser om å informere RP om merking og registrering i CPNP.
61	Camilla Pihl BB cream shade #1	Sør-Korea	Elle Basic/The feelgood com.	Elle Basic, Norge	Påstand om vegan vennlig.	Ingen funn	Generell veiledning om sporstoffer og INCI navn.
62	Maybelline Fit Me Matte + Poreless	Frankrike	Blush	Gemey Paris vs L'Oréal Gemey Paris	-	Ingen funn	Generell veiledning om RP og produktenes registrering i CPNP
63	Max Factor Facefinity All Day	UK	Vita	Coty, Paris Frankrike	-	Ingen funn	-
64	Fondation perfect skin, Lindex	UK	Lindex	AB Lindex, Sverige	-	Ingen funn	Generell veiledning.

VEDLEGG 1

Badebomber

Produktene er analysert for parfymeallergener og fargestoffer, samt merkevurdert. Måleusikkerhet for påviste parfymeallergener er: 35%. Etter krav i kosmetikkforskriften skal 26 parfymestoffer navngis i ingrediensliste på produktet dersom konsentrasjonen er over 0,01 % i produkter som skylles av.

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelsesland	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsvurdering	Analyse parfyme-allergener, mg/kg	Analyser fargestoffer, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
41	Animal bath bomb – ekorn (rød)	Kina	Body Shop Sandvika	The Body Shop Benelux B.V	Påstand om: Ikke testet på dyr	Hexylcinnamal (2) Linalool (2)	-	Veiledet om påstander, lotnummer, vekt/volum.
42	Kilde. Badebomber	Kina	Nille Sandvika	Elle Basic AS, Norge		Kumarin (2)	-	Veiledet om INCI og tydelig adresse til ansvarlig person.
43	Baffbombz	UK	Thomas leker as	Simba Toys, Tyskland	Ikke merket fargestoff med CI eller norske advarsler.	Hexylcinnamal (1)	-	Veiledet distributør.
44	Tinti	Tyskland	WH Agentur	Tinti GmbH & Co. KG Tyskland	-	Ingen funn	Ingen funn	-
45	Formtastic fruits	EU/EØS	Normal Farsund	FormulaNova, Polen	-	Ingen funn	Ingen funn	-
46	Marshmallow world	England	Fersk kosmetikk avd. Xhibition	LUSH.COM, med produsent i UK. Endret til Tysk RP.	Påstand om Vegan. Ikke samsvar med merking av ingredienser (etikett, plakat og nettside). INCI navn er ufullstendig.	Kumarin (118) Alpha-isomethyl ionone (290) Begge deklart. Linalool (5)	Påvist udeklart fargestoff på etikett (merket på plakat ved utsalg). C.I. 15850, C.I. 42053	Varsel om å få på plass riktig merking; ingrediensliste, INCI navn, volum.
47	Intergalactic `21 badebombe	England	Fersk kosmetikk avd. Xhibition	LUSH.COM, med produsent i UK. Endret til Tysk RP etter kontakt i august 22.	Påstand om Vegan. 2 ingredienser er ikke oppgitt ved utsalg, men står på nettsider.	Kumarin (7), Alpha-isomethyl ionone (8), Eugenol (3), Geraniol (7), Benzylbenzoat (4), Limonen (6), Linalool (63)	-	Varsel om å få på plass riktig merking.
48	Minions	PRC	Normal Finnsnes	Topbrands Nederland	Påstand om Vegan.	Benzylbenzoat (1)	-	-
49	Lille Trille blå (blåbær)	Norge	Boblehuset AS	Boblehuset AS	Påstand om økologisk. Ingen merking av RP og Lotnr. Ingredienser samsvarer ikke med info på nettet.	Kumarin (1), Linalool (17), Benzylbenzoat (154), Limonen (1), Cinnamal (53), Citral (6), Hexylcinnamal (5)	-	Varsel om merking. Påpekt plikt om bruk av påstand økologisk.

VEDLEGG 1

50	«Enhjørning» Unicorn Bath Bomb	Norge	Tailored Soap	Tailored Soap, Norge	-	Lilial , 7 mg/kg. Benzylbenzoat, deklarerert (2200), Kumarin (3), Linalool (31), Eugenol (1), Alpha isomethyl ionone (1), Geraniol (2), Limonen (2), Amyl Cinnamal (2), Hexylcinnamal (50), Cinna mylalcohol (2), Benzyl alcohol (2), Citronellol (7), Hydroxy citronellal (5)	Påvist CI 12317 (Pigment red 245) og CI 21090 (Pigment yellow 12) Påvist CI 74160 (Pigment blue 15) som ikke var deklarerert.	Produkt fjernet for salg, kunder kontaktet. Påpekt plikt om registrering i CPNP.
----	-----------------------------------	-------	---------------	----------------------	---	--	--	--

Kroppsmaling (blå)

Produktene er analysert for tungmetaller, nitrosaminer og parfymeallergener, samt merkevurdert. Måleusikkerhet for påviste metaller: 20% og benzylbenzoat: 35%.

Prøve nr.	Merke/produkt navn	Opprinnelsesland	Uttakssted	RP	Merkevurdering/påstandsvurdering	Analyse parfymeallergener, mg/kg	Analyser tungmetaller og nitrosaminer, mg/kg	Oppfølging/virkemiddel
51	Grimas Ansikts- og Kroppsfarge	Nederland	Partyking	Grimas, Nederland	Merket med symbol hånd i bok, info ble ettersendt.	Ingen funn	-	Generell veiledning
52	NEON festival face paint	UK	Teknikmagasinet, Hamar	RP fra før Brexit: Star Gazer – UK Registrert i CPNP: Stargazer, Ireland	Påstand: parabenfri, ikke testet på dyr og vegan.	Umerket parfymestoff, benzylbenzoat (1 mg/kg)	-	Påpekt plikt om påvist ingrediens. Salg stoppet i butikk. Distributør informert om å oppdatere CPNP. Vurdere behov for norsk merking.
53	Watercolors/Agua colores. Vannbasert Ansikt- og Kroppssminke.	Kina	Superkul.no AS	Fiestas Guirca SL, Spania	Ingrediens uten INCI og CI-nr. Påstand at prod. er iht. EU regler. Engelske advarsler.	Ingen funn	Funn av krom (0,9)	Påpekt plikt om at produkter skal merke særlige forholdsregler på norsk.
54	Blue Mehron Liquid Makeup for Face, Body & Hair	USA	Superkul.no AS	Mehron EU, Nederland	Advarsler på engelsk.	Ingen funn	Funn av krom (4,5)	Påpekt plikt om at produkter skal merke særlige forholdsregler på norsk.

Vedlegg 2: Orienteringsverdier for angitte tungmetaller i kosmetiske produkter

Tungmetaller I: (antimon, arsen, bly, kadmium og kvikksølv)

Generelt skal ikke kosmetiske produkter inneholde stoffer som er oppført i vedlegg II («forbudslisten») til kosmetikkregelverket. Vedlegg II inkluderer tungmetaller som bly, kadmium, arsen, antimon og dets forbindelser og kvikksølv og dets forbindelser.

I samsvar med artikkel 17 i kosmetikkforskriften er utilsiktet tilstedeværelse av disse stoffene i kosmetiske produkter kun tillatt hvis det er teknisk unngåelig under god produksjonspraksis (GMP, ISO 22716:2007)⁷ og hvis produktene fremdeles er trygge for menneskers helse. Sikkerheten må kunne dokumenteres for hvert enkelt tilfelle i sikkerhetsrapporten av ansvarlig person for det kosmetiske produktet.

Utilsiktet forekomst av ulovlige stoffer, kan stamme fra urenheter i råstoffet, som forurensning under fremstillingsprosessen, lagring, migrasjon fra emballasje mm. Produsenten må derfor ha renhetskontroll på ingrediensene, råvarene, og det endelige produktet, for å sikre at det kosmetiske produktet har et akseptabelt spornivå av e.g. tungmetaller som ikke utgjør risiko for helseskade.

Da det ikke er harmoniserte tiltaksgrenser for unngåelige spornivåer av tungmetaller i kosmetiske produkter i EU. I Norge har vi derfor forholdt oss til en "GMP grense" for bly, kadmium, kvikksølv, arsen og antimon, som tyske myndigheter kom frem til i 2016 (ref. BVL 2016⁸. Jf. tabell 4.

⁷ Technically avoidable: iht god produksjonspraksis (GMP) er det teknologisk mulig å holde seg innenfor nivåene for angitte tungmetaller i ref. BVL 2016 – dvs. unntaket i artikkel 17 i kosmetikkforskriften gjelder ikke

⁸ BVL 2016, *Technically avoidable heavy metal contents in cosmetic products*: [Technically avoidable heavy metal contents in cosmetic products | SpringerLink](#)

Tabell 4: Veiledende «orienteringsverdier» for teknisk uunngåelige nivåer av angitte tungmetaller i kosmetiske produkter (BVL, 2016)

STOFF	Generelt (mg/kg)	Teater / karnevalsminke / halloweensminke / ansiktsmaling (mg/kg)	Tannkrem (mg/kg)
Antimon (Sb)	0.5		
Arsen (As)	0.5	2.5	
Bly (Pb)	2.0	5.0	0.5
Kadmium (Cd)	0.1		
Kvikksølv (Hg)	0.1		

VEDLEGG 3: Supplerende opplysninger /Supplements**Kartlegging: Veiledende «interne verdier» for angitte tungmetaller i kosmetiske produkter***Tungmetaller II: (barium, sink, kobolt, krom og nikkel)*

I dette OK programmet har vi delt inn tungmetallene i to «klasser», avhengig av om det finnes etablerte «orienteringsverdier» eller ikke (vedlegg 2 og forklart nærmere i rapporten). Forekomst av arsen og bly («Tungmetaller I») er vurdert i lys av nivåene tyske myndigheter (BVL) kom fram til. For andre metaller og mineraler som krom, kobolt, nikkel, barium, og sink («Tungmetaller II»), har vi ikke tilsvarende tiltaksgrenser. Mattilsynet har i dette prosjektet kartlagt innholdet av slike stoffer.

Kosmetiske produkter med mye fargepigmenter er kjent for å kunne inneholde ulike grunnstoffer. Barium-, kobolt-, krom- og nikkelforbindelser kan være tillatt med visse forbehold om at det har egenskaper som fargestoff eller inngår (kompleksbundet) i bestemte fargestoffer; dette gjelder blant annet for saltforbindelser av barium, sink og oksider av kobolt og krom. Det er derfor viktig med god råvarekontroll da det i regelverket er renhetskrav til blant annet fargestoffer. Funnene er gjort i endelig produkt og man kan anta at nivåene har vært høyere i råvarene som er benyttet. De generelle kravene til råvarekontroll skal sikre lave og akseptable nivåer, som ikke utgjør risiko for helseskade.

Oppfølging av funn i kartleggingen av Tungmetaller II var uten forvaltningsmessig oppfølging, men det ble gitt info/veiledning om ev funn som overskrider veiledende nivåer av angitte tungmetaller i Tabell 5.

Tabell 5: *Mattilsynets tentativt «veiledende nivåer» for angitte tungmetaller (Mattilsynet, 2022)*

STOFF	Generelt (mg/kg)
Barium (Ba)	- GRAS (FDA)
Sink (Zn)	- GRAS (FDA)
Kobolt (Co)	5
Krom (Cr)	5
Nikkel (Ni)	10 (EU, Tyskland)

GRAS, «Generally recognized as safe», er en betegnelse fra USAs Food and Drug Administration (FDA) om at en kjemikalie eller stoff som er tilsatt mat anses som trygt av eksperter under betingelsene for tiltenkt bruk. [FDA's Testing of Cosmetics for Arsenic, Cadmium, Chromium, Cobalt, Lead, Mercury, and Nickel Content | FDA](#)

Resultater: sammendrag av funn for tungmetaller i gruppe II (Tungmetaller II)

Resultatene av kartleggingen av innholdet av barium, sink, kobolt, krom og nikkel i kosmetiske produkter er ikke omtalt i detalj i denne rapporten, men er oppsummert i vedlegg 1.

Nedenfor er det gjort en oppsummering av analyseresultatene, vurdert opp mot våre interne veiledende nivåer for disse tungmetallene (tabell 5).

I Tyskland (EU) og Korea er tiltaksgrensen for nikkel i kosmetiske produkter 10 mg/kg (ppm), mens de fleste andre land ikke har fastsatt noen tiltaksgrense. I Taiwan er det ingen offisiell tiltaksgrense for nikkel, men det vises til myndighetsstudier som hevder at 5 ppm nikkel er trygt for personer uten allergi (se også fotnote⁹). Nikkel ble påvist over veiledende nivå (5 mg/kg) i tre produkter; to øyenskygger (#31, #33) i konsentrasjoner på hhv 23 mg/kg og 28 mg/kg, og i en maskara (#20) som inneholdt 25 mg/kg nikkel. Innhold av nikkel er kjent å kunne medføre kontaktallergi (eksem).

Sinkoksid er et hvitt pulver som brukes som UV filter i solkrem og som fargestoff i kosmetiske produkter. Det er «Generelt anerkjent som trygt»¹⁰, og har ingen spesifikk tiltaksgrense. Høyest nivåer av sink ble påvist i en øyenskygge (#33) i en konsentrasjon på 9750 mg/kg og i to ansiktsmalinger (#1, #10) med konsentrasjoner på hhv. 6750 mg/kg og 78300 (sinksulfid) mg/kg.

Bariumsulfat er et hvitt pulver som brukes som pigment i kosmetiske produkter. Det er «Generelt anerkjent som trygt av FDA (fotnote 7), og har ingen spesifikk tiltaksgrense. Høyest konsentrasjon av barium ble påvist i ansiktsmaling /karnevalsminke (#1, #4, #5), leppeprodukter (#21, #27) og øyenskygge (#34). Nivåene for barium var fra 695 mg/kg til 5210 mg/kg.

Det er ingen fastsatte tiltaksgrenser for krom og kobolt i kosmetiske produkter, men vitenskapelige studier har foreslått «GMP-verdier» på 5 ppm for krom og kobolt (fotnote 7). Merk likevel at krom(III)hydroksid og Krom(III)oksid (og to andre kromforbindelser) er tillatt som fargestoff (jf. kosmetikkforskriften, vedlegg IV), og skal da deklarerer på ingredienslisten. De høyest nivåene av krom (> 5 mg/kg) ble funnet i ansiktsmaling/karnevalsminke (#2, #9) og i øyenskygge (#31- #40). Kobolt ble likeledes påvist i høyest konsentrasjoner (>5 mg/kg) i enkelte øyenskygger (#31, #33, #38), og generelt lavere nivåer i mascara.

Konklusjon:

Det er forbudt å tilsette tungmetaller som arsen, kvikksølv, bly og kadmium i kosmetikk og kroppspleieprodukter (vedlegg II). Spormengder, ref. artikkel 17, som ikke kan unngås ved bruk av god fremstillingspraksis (GMP) er tillatt, så lenge dette kan begrunnes av sikkerhetssakkyndig i produktets PIF. Jf. Forordning (EF) nr. 1223/2009, jf. stoffer listet i

⁹ Corazza M, Baldo F, Pagnoni A, Miscioscia R, Virgili A. Measurement of nickel, cobalt and chromium in toy make-up by atomic absorption spectroscopy. Acta Derm Venereol. 2009;89(2):130-3

¹⁰ GRAS, «Generally recognized as safe», er en betegnelse fra USAs Food and Drug Administration (FDA) om at et kjemikalie eller stoff som er tilsatt mat anses som trygt av eksperter under betingelsene for tiltenkt bruk. [FDA's Testing of Cosmetics for Arsenic, Cadmium, Chromium, Cobalt, Lead, Mercury, and Nickel Content | FDA](#)

VEDLEGG

vedlegg II til kosmetikkforskriften (forbudslisten), Spor av forbudte stoffer artikkel 17, Stoffer med begrensinger artikkel 14.

Utsiktet forekomst av små mengder kan stamme fra urenheter i råstoff, fremstillingsprosessen, lagring eller f.eks. migrasjon fra emballasje. Det er ingen harmonisert tiltaksgrense for de uunngåelige spornivåene i EU.

Resultatene viser at flere av produktene har innhold av tungmetaller som ligger godt over våre tentative veiledende nivåer (jf. Tabell 5).

Mangel på regelverksetablerte orienteringsverdier/tiltaksgrenser for disse tungmetallene gjør det vanskelig for tilsynet å vurdere hva som er et akseptabelt nivå for innhold av disse stoffene i kosmetiske produkter i forhold til en god fremstillingsprosess og helsemessig trygghet.

Kartleggingen av tungmetaller gi Mattilsynet et bedre datagrunnlag for å vurdere ev helsemessig risiko (inkl. hudallergi) av spesielt tungmetaller i disse produktene, som har spesielt søkelys på kosmetikk og sminke til barn og unge. Dette vil også gjøre oss bedre i stand til å gi veiledning til virksomhetene når det gjelder å begrense nivåer av urenheter /forurensing i fremstillingsprosessen.